

Larvik kommune ved Kommuneadvokat Trine Olsen Kvile
Postboks 2020
3255 Larvik

Sendes også per e-post til: trine.olsen.kvile@larvik.kommune.no

Oslo, den 3.10.2022
Vår ref: D12884 / 3869

BEGJÆRING OM OMGJØRING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK – SAK 136/21
Vårt kontor representerer Sørskogen Vest Vann- og Avløpslag SA («Velet»). Velet er gjort kjent med vedtak om utbygging av området F15-3 Sørskogen. Vedtaket lider av saksbehandlingsfeil og innholdsmangler som har ledet til ugyldighet. Velet krever følgelig at Larvik kommune av eget tiltak omgjør vedtaket, jf. forvaltningsloven § 35.

Velets styre har gjennomgått redegjørelse fra Kommuneadvokaten av 29. september 2022, hvor det er bekreftet at representanten Per Manvik var til stede ved kommunestyrets behandling den 6. oktober 2021, men at han var inhabil ved avstemmingen. Siden Kommuneadvokaten har vært involvert i saken, anses det mest naturlig at denne henvendelsen rettes direkte til Kommuneadvokaten. Velet bringer samtidig saken inn for Sivilombudet.

Vedtak om kommuneplanens arealdel

Den 6. oktober 2021 fattet kommunestyret i Larvik kommune vedtak om egengodkjenning av kommuneplanens arealdel 2021-2033. Etter at kommunaldirektørens opprinnelige vedtaksforslag ble lagt til, ble ytterligere to utbyggingsområder lagt til for vedtaksfetting etter forslag fra representanter:

1.1. Sørskogen

«Sørskogen F15-3 tas inn i planen

Sørskogen er et eksisterende område med fritidsbebyggelse der det foreslås fortetting. Det aktuelle området berører ikke dyrka eller dyrkbart areal, plasseringen er langt utenfor 100-meters beltet, området er ikke i strid med naturmangfoldet og det er allerede fremført vei, vann og kloakk i forbindelse med eksisterende fritidsbebyggelse».

Forslaget ble vedtatt med 21 stemmer for og 20 mot. Stemmene for vedtaket fordelte seg slik politisk:

«21 = KRF 2, FRP 6, H 9, BL 4»

1.2. Hummerbakken

«F34 – Hummerbakken. Forslaget ble anbefalt vedtatt med 9 stemmer for og 4 mot».

Vedtaket ble fattet i Formannskapet. Stemmene for vedtaket fordelte seg slik politisk:

«9= H 2, Ap 3, FrP 2, KrF 1, BL 1»

Begge innspillsområdene var i kommunaldirektørens forslag til vedtak foreslått holdt utenfor planen.

Det er opplyst at Per Manvik fra FrP enstemmig ble erklært inhabil i saken etter forslag fra Gunnar Eliassen fra SV. Det fremgår av nettsidene til Fremskrittspartiet at Manvik er gruppeleder for FrPs kommunestyregruppe i Larvik kommune ([Larvik | Fremskrittspartiet – FrP](#)).

Nærmere om utbygger Hans Gaarder/Hans Gaarder Concept Living AS

Både innspillsområde Sørskogen F15-3 (heretter omtalt som «Sørskogen») og innspillsområde Hummerbakken F34 (heretter omtalt som «Hummerbakken»), markedsføres av Hans Gaarder Concept Living AS via nettsiden hgconceptliving.no. Dette driftsselskapet er heleid av Hans Gaarder Holding AS, som igjen eies 100 % av Hans Gaarder, Hans Christian Gaarder og Christine Gaarder Almeland.

Bilag 1: Konsernopplysninger Hans Gaarder Holding AS, hentet fra proff.no

Hans Gaarder har betydelige eierinteresser i flere selskaper. Søsterselskapet til Hans Gaarder Concept Living AS, Hans Gaarder AS, eier 20 % av aksjene i selskapet Jaguar Invest AS. Gaarder personlig eier ytterligere 20 % av aksjene. Ytterligere 20 % av aksjene i selskapet eies av Viken Consulting AS, et selskap som eies av gruppenestleder i Larvik kommunestyre og medlem i foreningsstyret Morten Riis-Gjertsen. Både Riis-Gjertsen og Gaarder har siden 2012 vært faste styremedlemmer i Jaguar Invest AS.

Bilag 2: Eier- og styreopplysninger Jaguar Invest AS, hentet fra soliditet.no

Nevnte Morten Riis-Gjertsen uttalte til Østlands-Posten sommeren 2020 at han tidligere har vært ansatt i Hans Gaarder Eiendom AS, et annet av Hans Gaarder Concept Living AS' søsterselskaper.

Bilag 3: Artikkel i Østlands-Posten 14. juli 2020

Ugyldighetsgrunner

Velet gjør gjeldende at vedtaket er ugyldig, og at Larvik kommune må omgjøre det i medhold av forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Grunnlaget for dette er følgende:

Inhabilitet

Det følger av forvaltningsloven § 6 andre ledd at inhabilitet foreligger når

«særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til [tjenestemannens] upartiskhet; blant annet skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til».

Videre følger det av bestemmelsens tredje ledd at

«[e]r den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan».

Det presiseres i lovens § 10 at habilitetsreglene ikke er begrenset til «offentlig tjenestemann», men også omfatter

«enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan».

Politisk valgte medlemmer omfattes følgelig også av habilitetsbestemmelsene.

Manvik

Per Manvik er gruppeleder i kommunestyregruppen til FrP i Larvik, og samtidig eneste grunneier av eiendom 4113/8 i kommunen, omtalt som F34 Hummerbakken. Dette er det andre store utbyggingsområdet det ble votert over i møtet 6. oktober 2021. Resultatet av voteringen over Hummerbakken har åpenbart store følger for ham. Underlagt ham er fem kommunestyrerepresentanter: Randi Andersen, Stig Hatlo, Arne Haugvaldstad, Ingar Døler og Tor Kåre Hansen Odberg. Det fremgår av protokollen at Haugvaldstad, Døler, Hatlo og Odberg møtte i kommunestyret den 6. oktober 2021. Manvik ble erklært inhabil ved avstemningen av det aktuelle området og fratradte avstemmingen. Øvrige representanter ble ikke vurdert inhabile, og Odberg trådte inn som vara for Manvik. På tilsvarende måte var Ingar Døler Manviks vara da vedtak om konsekvensutredning av området ble fattet i 2019, jf. vedtak 129/19.

Velet gjør gjeldende at habilitetsinnsigelsen knytter seg både til å «tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse» og «til å treffe avgjørelse» i saken», jf. forvaltningsloven § 6 første ledd, og er altså ikke begrenset til selve voteringen. Relasjonen mellom Manvik og Hans Gaarder som utbygger på Sørskogen er problematisk i denne sammenheng, og åpenbart egnet til å svekke tilliten til objektivitet, noe Manvik selv erkjente ved å trekke seg fra selve voteringen. Det aktuelle vedtaket om Sørskogen vil enten utgjøre en særlig fordel (ved flertall for) eller et særlig tap eller ulempe (ved flertall mot) for Gaarder.

Vedtaket om Sørskogen og forberedelsen til dette er fattet blant annet av Manviks underordnede, og lider følgelig av saksbehandlingsfeil som leder til ugyldighet. Vedtaket er fattet med knappest mulig flertall (21-20), hvorav FrP stod for seks av stemmene, deriblant Manviks vara.

Velet mener i alle tilfelle Manvik selv langt på vei har erkjent at han har deltatt i behandlingen/forberedelsen av vedtaket. Manvik kommenterte saken til Østlands-Posten slik i midten av september:

«Vi i FrP hadde en grundig debatt, og saken var til høring hos alle instanser. Fylkesmannen trakk sine innsigelser før mekling. Jeg stemte slik jeg mener er riktig».

Bilag 4: Artikkel i Østlands-Posten 20. september 2022

Dette har Manvik gått tilbake på i en senere uttalelse til avisen:

«Det har du rett i. jeg burde selvsagt brukt vi, om partiet Frp, og ikke jeg. For jeg var inhabil under disse avstemningene, og stemte ikke».

Bilag 5: Artikkel i Østlands-Posten 27. september 2022

Velet mener det er godtgjort at Manvik var involvert i prosessene og uttalelsene i sammenheng er klart egnet til å svekke tilliten til de øvrige politikerne i partiet. Manvik skulle vært avskåret fra enhver befattning med saken, og det fremstår som klart for utenforstående at han har vært delaktig i saksbehandlingen forut for selve vedtaket.

Vedtaket om å åpne for utbygging på Sørskogen er åpenbart ugyldig som følge av inhabilitet.

Morten Riis-Gjertsen

Medlemmer av Velet bemerker at Høyre-representant og gruppenestleder Morten Riis-Gjertsen både har et tidligere ansettelsesforhold hos Hans Gaarder Eiendom AS, samt betydelige eierinteresser og langvarig felles styreengasjement i selskapet Jaguar Invest AS sammen med utbygger Gaarder. Riis-Gjertsen er også selskapets forretningsfører. Det må legges til grunn at Riis-Gjertsen og Gaarder over så lang tid har hatt en relasjon som er egnet til svekke tilliten til at Riis-Gjertsen vil behandle Gaarders sak objektivt. Det er i seg selv spesielt at det ikke engang reises spørsmål om Riis-Gjertsen objektivitet i saken, ikke minst av representanten selv. Riis-Gjertsen har også vist et uvanlig personlig engasjement og betydelig aktivitet i sakens anledning i Østlands-Postens kommentarfelt.

Bilag 6: Skjermdump av kommentarfelt til Østlands-Posten 20.-27. september 2022

Velet mener Kommuneadvokaten må foreta en selvstendig vurdering av Riis-Gjertsens habilitet, ikke minst fordi han er gruppenestleder i kommunestyret for Høyre. Eventuell inhabilitet hos ham vil ha betydning for hele partigruppens upartiskhet. Det fremkommer av protokollen at ni Høyre-representanter stemte for forslaget.

Virkinger av inhabilitet

For det tilfelle at inhabilitet foreligger, legger rettspraksis og juridisk teori mindre vekt på om dette kan ha påvirket resultatet. Det vises til Echhoff/Smith, Forvaltningsrett:

«Muligheten for innvirkning beror også på hva slags saksbehandlingsfeil det dreier seg om. At den som har truffet vedtaket var inhabil, er en feil som lett kan tenkes å ha virket inn på resultatet. Men fordi det er viktig for publikums tillit til forvaltningen at habilitetsreglene overholdes, kan det være grunn til å la brudd på dem medføre ugyldighet selv om det er forholdsvis lite sannsynlig at feilen kan ha påvirket utfallet. Jo nærmere tilknytning til partene eller sterkere egeninteresse i saken, den inhabile har hatt, desto større grunn er det til dette» (6. utg. s. 576).

For både Manvik og Riis-Gjertsen er tilknytningen til Hans Gaarder åpenbart tett, og for førstnevnte har utfallet av saken betydelig økonomiske konsekvenser. Av hensyn til publikums tillit skal det være lav terskel for å konstatere inhabilitet i saken.

Grunnlag og begrunnelse

Sørskogen

Verken F15-3 Sørskogen eller F34 Hummerbakken var i utgangspunktet en del av kommunedirektørens vedtaksforslag, men ble likevel tatt inn som en del av kommuneplanen i vedtaket 6. oktober 2021. Sørskogen var LNF-område frem til vedtaket.

Begrunnelsen for å innta Sørskogen som en del av planen er inntatt i vedtaket:

«Sørskogen er et eksisterende område med fritidsbebyggelse der det foreslås fortetting. Det aktuelle området berører ikke dyrka eller dyrkbart areal, plasseringen er langt utenfor 100 – meters beltet, området er ikke i strid med naturmangfoldet og det er allerede fremført vei, vann og kloakk i forbindelse med eksisterende fritidsbebyggelse».

Velet vil gjøre gjeldende at begrunnelsen både tyder på at saken ikke er tilstrekkelig godt utredet før vedtaket ble fattet, og at det følgelig ikke er tilstrekkelig opplyst. Vedtaket gjelder et sjønært område på 9,5 daa og har vidtrekkende konsekvenser både for det aktuelle området, for nærmiljøet (turgåere, nærskolen, etc.), samt at det vil gi stor totalbelastning lokalt. Dette er også vektlagt i kommunens konsekvensutredning av 10. september 2021. Ingenting av dette er presentert i begrunnelsen.

Velet merker seg også at Manvik argumenterer mot bygge- og deleforbud i avisen fordi «i Larvik kommune benyttes det litt for ofte» (ref. artikkelen inntatt som bilag 3). Dette er et fullstendig utenforliggende hensyn for denne saken, da hvert forbud må vurderes konkret.

Slik forslaget er presentert er det ikke gitt tilstrekkelig opplysninger til at kommunestyret hadde grunnlag for å fatte vedtaket. En beslutning med såpass motstridende hensyn skjerper kravet til begrunnelse. Dette forsterkes med at vedtaket er basert på et forslag som avviker fra den opprinnelige planen.

Vedtaket lider følgelig av innholdsmangler i tillegg til saksbehandlingsfeil, og ugyldighet foreligger også på dette grunnlaget.

Larvik kommune må følgelig sette til side vedtak om utbygging av F15-3 Sørskogen, inntatt i vedtak 136/21 av 6. oktober 2021 og erstatte med et nytt vedtak.

Oslo, 3. oktober 2022

Ole-A. Refsnes
Advokat

Kopi: Sivilombudet